

училището напредваха. Но напредваха и братята, бащите имъ, чичовците и дѣдовците въ вечерното училище. Всички се надпреварваха. И цѣлото село, отъ сутринъ до вечеръ, гъмжеше като кошерь, сричаше, четѣше—учеше. Всички и малки и голѣми пишеха, сричаха, четѣха, смѣтаха. . . И радваха се всички. Радваше се най-много отъ всички учителъ Милко.

Една мъжа имаше само той. Мъжа голѣма. Малкиятъ, осемгодишенъ Пенчо не говорѣше. Всички деца говорѣха, пѣха, четѣха, смѣтаха. Само Пенчо дума не продумваше въ училището. У дома, изъ селото, по улиците и той бѣше както другите деца: викаше, пѣше смѣеше се. Само въ училището дума не продумваше. Млъкваше, сякашъ онѣмѣваше. . .

Майка му го бѣше заплашвала преди да тръгне на училище:

— Лудувай, лудувай, ама ще видишъ какъвъ бой ще ядешъ отъ „даскала“.

Селяните тогава викаха учителя „даскалъ“. И Пенчо се уплаши отъ „даскала“, и щомъ влѣзе въ училището не смѣеше дума да продума.

Какво не прави учителътъ. Какъ го не милва, не моли, не предумва. Мълчи като нѣмъ.

Три месеци цѣли не пророни това дете нито една дума предъ учителя си. И това бѣше голѣмата мъжа на учителъ Милко. Защото той се славѣше, съ доброто си сърдце, съ благия си характеръ, съ добрите си обноски. Никога той не бѣше ударилъ ученикъ. Никому не бѣше се скаралъ или нѣкого нахокалъ.

А Пенчо се плашеше отъ него!

Почнаха учениците да четатъ въ буквара. Четатъ всички. Дойде редъ до Пенчо. Той стане правъ, гледа учителя си въ очи и мълчи. Моли му се учителътъ, милва го, предумва го. Пенчо го гледа, гледа, трепери отъ страхъ, очите му се наливатъ съ сълзи и мълчи. . . Просълзява се и учителъ Милко и се чуди, що да стори съ това подплашено дете. . . Ходи и у тяхъ, приказва съ майка му и баща му, нищо не помага.

А пишеше Пенчо красиво, четѣше у дома хубаво, четѣше и въ училището, предъ учениците най-хубаво отъ всички. . . А предъ учителя си мълчеше.